

10.02.2023

Kaupunginmuseon lausunto Jakomäen Vuorensyrjän alueen asemakaavan muutoksen osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta

HEL 2022-007344 T 10 03 03

Helsingin kaupungin asemakaavoituspalvelu on pyytänyt kaupunginmuseolta lausuntoa Jakomäen Vuorensyrjän alueen asemakaavan muutoksen osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta. Museo tarkastelee hanketta kulttuuriympäristön ja maiseman vaalimisen näkökulmasta ja lausuu kantanaan seuraavaa.

Asemakaavan muutos koskee Vuorensyrjän aluetta, joka sijaitsee Jakomäen keskusta-alueella. Kaavaratkaisu mahdollistaa täydennysrakentamista ja suunnitelman myötä alueelle on mahdollista rakentaa uusia esteettömiä asuntoja Jakomäen palveluiden läheisyyteen.

Suunnitelmassa neljä 7-kerroksista asuinkerrostaloa sijoittuu entisen Vuorensyrjän palvelutalon tontille 41200/19, osoitteessa Vuorensyrjä 7, nykyisen Vuorensyrjän palvelutalon toimintojen siirtyessä viereiselle tontille (41200/17). Pientalotonttia 41200/13, osoitteessa Vuorensyrjä 3, tehostetaan yleiskaavan tehokkuuden osoittamalla tavalla. Suunnitelmassa siihen on esitetty porrastettu 2–8-kerroksinen asuinkerrostalo. Jakomäen kirkon tontille (41217/1), osoitteeseen Kankarepolku 2, suunnitellaan asuntorakentamista, jonka katutasokerrokseen on sijoitettu palvelu-/liiketilaa. Palvelutilan on tarkoitus korvata Jakomäen kirkon toimintoja, jotka ovat olleet poissa käytöstä vuodesta 2019 lähtien. Jakomäen kirkon tontin suunnitelmat tarkentuvat asemakaavamuutosprosessin edetessä ja niitä on mahdollista kommentoida myöhemmässä vaiheessa. Suunnittelualueessa on mukana myös viereistä katualuetta, muutama pysäköintitontti ja yleisten rakennusten rakentamiseen tarkoitettu tontti sekä tontti 41200/24 sekä terveysasemantontti 41200/18. Nämä tontit on otettu suunnittelualueeseen mukaan, jotta alueesta ja sen liikennejärjestelyistä saadaan toimivat ja yhtenäiset.

10.02.2023

Kaavan valmistelun yhteydessä arvioidaan kaavan toteuttamisen vaikutuksia muun muassa kaupunkikuvaan, liikenteeseen sekä tekniseen ja taloudelliseen toteutuskelpoisuuteen ja laaditaan tarvittavat selvitykset kaavaratkaisun merkittävien vaikutusten arvioimiseksi.

Suunnittelualueen tonteilla, joihin muutokset pääasiallisesti kohdistuvat, sijaitsee nykyisin asuinpientalo, palvelutalokokonaisuus sekä Jakomäen kirkko.

OAS:n mukana olevan viitesuunnitelmassa ei hahmotu, että kaavaratkaisut toteutuvat tonteilla, joilla on omanalaisensa topografia, rakennuskanta ja viherympäristö. Kaavaratkaisua tuleekin kehittää siihen suuntaan, että näitä elementtejä voidaan käyttää kehittämisessä painokkaammin hyväksi.

Pientalotontilla 41200/13, sekä sen viereisillä tonteilla, sijaitsevat rakennukset ovat alueen vanhinta kerrostumaa Alppikylän palstavaiheen ajoilta ennen alueen asemakaavoitusta. Tontilla sijaitseva 2-kerroksinen asuinpientalo on valmistunut vuonna 1956. Tällä tontilla suunnitelmia tulisi suhteuttaa ympäröivien tonttien pienimittakaavaisuuteen.

Tontilla 41200/19 on arkkitehtitoimisto Suunnittelurenkaan suunnittelema vuonna 1987 rakennettu 2–4-kerroksinen palvelutalokokonaisuus, johon on laadittu huolellinen pihasuunnitelma. Museo esittää, että pihasuunnitelman hyväksikäyttöä tutkittaisiin uudisrakentamisen yhteydessä. Tämän lisäksi maastonmuotoja ei tulisi voimallisesti muokata uudisrakentamisen ehdoilla, vaan rakentamista tulisi pystyä sijoittamaan mahdollisimman hyvin olemassa oleviin maastonmuotoihin.

Tontilla 41217/1 sijaitsee arkkitehti Leo Tenhusen suunnittelema ja vuonna 1975 rakennettu 2-kerroksinen Jakomäen kirkko. Rakennus edustaa muutoksista huolimatta hyvin aikakautensa seurakuntarakentamisen pelkistetyn arkkitehtuurin arvoja.

On huomioitava, että kirkkojen rakentamiselle on aina asetettu kunnianhimoiset tavoitteet. Jokaisella kirkolla on siten omalla alueellaan rakennustaiteellinen, historiallinen ja ympäristökuvallinen merkityksensä. Lisäksi rakennuksen institutionaalinen aineeton merkitys yksilöiden muistissa ja seurakuntansa jaetussa tietoisuudessa tekee siitä mittamattoman arvokkaan rituaalipaikan. Koska purkaminen on lopullinen toimenpide, tulee kirkkorakennuksen kiistämättömän symbolisen merkityksen vuoksi purkamisen ehtoja tarkastella huolellisesti kaavaprosessista erillään.

10.02.2023

Kirkko sijaitsee keskeisellä paikalla alueella, jonka merkitys on todennettavissa myös Erik Kråkströmin vuoden 1965 asemakaavasta. Rakennuskokonaisuus on huolellisesti sijoitettu vehreään ympäristöön ja tontista suuri osa on jätetty metsäiseksi, mikä on alkuperäisen pihasuunnitelman mukaista. Rakennuksesta on laadittu suppea rakennushistoriallinen selvitys, josta valitettavasti vain viitteellisesti on hahmotettavissa tontin merkitys Jakomäen kokonaisuudessa. Tontin kehittämistä tuleekin tutkia yksityiskohtaisesti ja kunnianhimoisesti sen kaavahistoriallisen luonteen lähtökohdista käsin.

Lisätiedot

Juha Vuorinen, tutkija, puhelin: 310 36940
juha.h.vuorinen(a)hel.fi

Kulttuuriympäristötiimi, kulttuuriympäristöpäällikkö

Helsingin kaupunki
Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala
Kulttuuripalvelukokonaisuus
Kaupunginmuseo
Kulttuuriperintöyksikkö
Kulttuuriympäristötiimi,
kulttuuriympäristöpäällikkö

Lausunto

4 (4)

10.02.2023

Sari Saresto
kulttuuriympäristöpäällikkö

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu.

Postiosoite
PL 17401
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kulttuurijavapaa-aika@hel.fi

Käyntiosoite
Aleksanterinkatu 16
Helsinki 17

Puhelin
+358 9 310 1060
Faksi
+358 9 310 36664

Y-tunnus
0201256-6

Tilinro
fi0680001200062637
Alv.nro
fi02012566